

UDKAST

til

Forslag

til

Lov om ændring af lov om private fællesveje (Vintervedligeholdelsesordninger på private fællesveje)

§ 1. I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1234 af 4. november 2015, som ændret ved lov nr. 175 af 21. februar 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 31, stk. 1, nr. 1, ændres »kapitel 4« til: »§ 47«.

2. Efter § 83 indsættes:

»§ 83 a. Kommunalbestyrelsen kan indgå aftale med grundejerne af en vejstrækning om, at kommunen udfører de vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1, for grundejernes regning.

3. I § 99 a, stk. 2, ændres »og § 83« til: »§ 83 og § 83 a«.

§ 2. Loven træder i kraft 1. juli 2021.

Bemærkninger til ændringslovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Vintervedligeholdelse og renholdelse af private fællesveje i byer og bymæssige områder er en del af de forpligtelser, der kan følge med ved at være grundejer op af sådanne veje.

Der har tidligere været en praksis i visse af landets kommuner, at disse mod betaling har tilbudt at stå for dette for grundejernes regning. Disse aftaler har også været kendt som serviceordninger. Imidlertid har Ankestyrelsen i en konkret udtalelse af 13. juni 2017 vurderet, at der ikke er hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne for kommunalbestyrelserne til at indgå sådanne serviceordninger, hvorfor sådanne serviceordninger blev underkendt, da lov om private fællesveje heller ikke indeholder nogen hjemmel til, at kommunerne kan indgå aftaler med grundejerne.

Udtalelsen fra Ankestyrelsen medførte, at kommunerne måtte ophæve de indgåede aftaler.

Flere kommuner og borgere har efterfølgende henvendt sig til Transport- og Boligministeriet med ønske om, at der tilvejebringes en hjemmel i lov om private fællesveje (privatvejsloven), der giver mulighed for, at kommunerne og borgerne kan indgå aftaler om serviceordninger, der omfatter vintervedligeholdelse og renholdelse af private fællesveje.

Med nærværende lovforslag ønsker Transport- og Boligministeriet at give kommunerne hjemmel til at indgå aftaler med grundejerne om, at kommunen mod betaling kan stå for udførelsen af de vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1.

Dermed ønsker regeringen også at imødekomme de ønsker, som er udtrykt fra henholdsvis kommuner og grundejere.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1 Serviceordninger vedrørende vintervedligeholdelse og renholdelse

2.1.1 Gældende ret

Det følger af privatvejslovens § 1, stk. 1, at privatvejsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1234 af 4. november 2015, skal medvirke til at sikre, at private fællesveje er indrettet teknisk forsvarligt, at vejene er i god og forsvarlig stand i forhold til færdslen på vejene, og at privates dispositioner i forbindelse med vejene ikke er i strid med den offentlige planlægning. Loven skal desuden medvirke til at sikre, at almene offentlige hensyn i øvrigt tilgodeses i forbindelse med private fællesveje i byer.

Af § 1, stk. 2, fremgår det, at de offentlige hensyn varetages af kommunalbestyrelsen, der er forvaltningsmyndighed (vejmyndighed) for private fællesveje og private fællesstier.

En privat fællesvej defineres som en vej, gade, bro eller plads, der ikke er en offentlig vej, jf. nr. 1, og som fungerer som færdselsareal for anden ejendom end den ejendom, som færdselsarealet ligger på, når ejendommene ikke har samme ejer, jf. § 10, nr. 3.

Loven er delt sådan op, at visse af reglerne er såkaldte byregler, jf. lovens § 3, hvorimod andre er landregler, jf. § 4.

Ved private fællesveje i byer og bymæssige områder forstås private fællesveje beliggende i de i privatvejslovens § 3, stk. 1 og 2, nævnte områder.

Byreglerne, lovens §§ 25-86, finder anvendelse på private fællesveje i Københavns Kommune og de områder, der efter lov om planlægning er beliggende i byzone eller i et sommerhusområde, jf. § 3, stk. 1.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere bestemme, at byreglerne skal finde anvendelse i afgrænsede områder i landzone, jf. lov om planlægning, når disse områder har bymæssig karakter eller er planlagt hertil. Det fremgår af privatvejslovens § 3, stk. 2.

Ved vejret forstås den ret, som den til enhver tid værende ejer af en ejendom har over en privat fællesvej eller privat fællessti til at benytte den pågældende private fællesvej eller fællessti som færdselsareal for ejendommen, jf. lovens § 10, nr. 5. Ejere af ejendomme, der grænser til en privat fællesvej i byer og bymæssige områder, antages som udgangspunkt at have vejret til det private fællesveje og private fællesstier, som ejendommen grænser til, jf. privatvejslovens § 44.

I medfør af § 79 kan kommunalbestyrelsen efter forhandling med politiet bestemme, at ejere af tilgrænsende ejendomme med vejret til vejen skal snerydde, glatførebekæmpe og renholde hele den private fællesvej.

Disse beslutninger, der træffes for nærmere angivne områder, meddeles og offentliggøres typisk i kommunernes vinterregulativer, som også omfatter kommunevejene og kommunens offentlige stier. Beslutningen efter § 79 indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen kan føre tilsyn med overholdelsen af de pålagte pligter og meddele påbud i de tilfælde, hvor arbejderne ikke er udført inden for den fastsatte frist.

I henhold til § 83 kan kommunalbestyrelsen bestemme, at den helt eller delvist overtager udførelsen af de efter § 79 pålagte pligter for grundejernes regning.

Bestemmelsen gør det muligt for kommunalbestyrelsen at sikre et ensartet og højt niveau af renholdelse og vintervedligeholdelse, hvor det efter kommunalbestyrelsens vurdering er særligt vigtigt. Beslutningen om at benytte bestemmelsen i § 83 er således ikke i sig selv udtryk for en kritik af grundejernes udførelse af de pålagte arbejder.

I praksis anvendes bestemmelsen ofte på private fællesveje i bytætte områder, omkring strøggader og trafikknudepunkter, hvorved kommunalbestyrelsen sikrer, at disse gader er sneryddet, glatførebekæmpet og renholdt, således at trafikken på vejene kan afvikles sikkert.

Af § 99 a, stk. 1, følger det, at når vejmyndigheden træffer bestemmelse om, at den sørger for at udføre arbejder for borgernes regning, herunder juridiske personers regning, skal den sikre, at arbejdet udføres billigst muligt. Dette skal ske ved at indhente tre tilbud, medmindre udbudslovgivningen foreskriver en anden fremgangsmåde eller andet er aftalt.

Af § 99 a, stk. 2 fremgår det, at stk. 1 bl.a. finder anvendelse på de arbejder, som er omtalt i lovens § 83.

2.1.2 Transport- og Boligministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I de nuværende regler er der ikke nogen eksplicit hjemmel til, at kommunerne kan indgå aftaler med grundejerne om, at kommunen kan varetage vintervedligeholdelse og renholdelse af de private fællesveje på grundejernes regning.

Der har tidligere været en praksis i visse af landets kommuner, at disse mod betaling har tilbudt at stå for dette for grundejerne. Imidlertid har Ankestyrelsen i en konkret udtalelse af 13. juni 2017 vurderet, at der ikke er hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne for kommunalbestyrelserne til at indgå sådanne serviceordninger, hvorfor sådanne serviceordninger blev underkendt.

Det er Transport- og Boligministeriets forståelse, at de tidligere serviceordninger fungerede hensigtsmæssigt. Der har derfor også været udtrykt et stærkt ønske om, at kommunerne får hjemmel til at indgå aftaler om vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver på grundejernes regning, så grundejerne ikke selv enten fysisk selv skal stå for udførelsen af opgaven eller grundejerne kan indgå aftaler med en privat aktør om at udføre opgaven.

Det er Transport- og Boligministeriets vurdering, at der ikke er argumenter, som taler imod, at kommunerne kan indgå sådanne aftaler med grundejerne.

På den baggrund indeholder forslaget en hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan indgå en aftale med grundejerne af en vejstrækning om, at kommunen udfører de vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1, for grundejernes regning.

Forslaget til § 83 a skal ses som et supplement til den nuværende § 83.

Ved aftaleindgåelse skal kommunalbestyrelsen, inden den kan indgå en aftale, sikre sig, at der kun indgås aftale om udførelsen af vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1. Såfremt der ikke er tale om arbejder i henhold til § 79, stk. 1, må kommunalbestyrelsen ikke indgå en aftale i medfør af forslaget til § 83 a.

Det vil være op til grundejerne selv at beslutte, om de ønsker at anmode kommunalbestyrelsen om at indgå en aftale. Lovforslaget indeholder ikke særskilt begrænsninger for, hvor mange grundejere på en vejstrækning, der skal anmode herom, før der vil kunne indgås en aftale om vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver af en vejstrækning.

Det bemærkes videre, at grundejere ikke har et retskrav på, at kommunen indgår en aftale efter den nye ordning. Kommunen har mulighed for helt at undlade at benytte ordningen, ligesom kommunen frit kan tilrettelægge en praksis, hvorefter der kun indgås aftaler, hvis der enstemmigt blandt grundejerne er ønske om det. Med andre ord indebærer ordningen alene en mulighed for, at kommunen – hvis den ønsker det – kan tilbyde grundejerne en serviceordning.

Kan der indgås en aftale – og ønsker kommunalbestyrelsen at indgå en sådan – skal kommunen i medfør af privatvejslovens § 99 a sikre, at arbejdet udføres billigst muligt. Dette skal ske ved at indhente tre tilbud, med mindre udbudslovgivningen foreskriver en anden fremgangsmåde eller andet er aftalt.

Da der er tale om en aftalebaseret ordning, vil det nærmere indhold af aftalen afhænge af, hvad kommunalbestyrelsen og grundejerne kan blive enige om. Det betyder også, at der ikke er tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvorfor kommunens indgåelse af aftalen ikke vil kunne blive påklaget.

Eventuelle uenigheder om forståelsen af aftalens indhold vil heller ikke kunne blive prøvet administrativt, men vil være et aftaleretligt spørgsmål mellem aftalens parter. Derfor vil det også i sidste ende være op til domstolene at vurdere dette.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget pålægger ikke de kommunale vejmyndigheder en pligt til at tilbyde serviceordninger, når de forpligtigede grundejere anmoder om det.

Lovforslaget kan derimod bidrage til en mere smidig administration, herunder tilsyn, med opfyldelsen af de pålagte pligter, hvorved det mulige administrative merarbejde opvejes af et mindre administrativt arbejde med at behandle klager over manglende udførelse af de pålagte pligter.

Hvis kommunalbestyrelsen vælger at indgå en aftale efter forslaget til § 83 a, vil kommunens direkte og indirekte administrative udgifter i forbindelse med ordningen være udgifter, der afholdes af de ved aftalen forpligtigede grundejere.

Lovforslaget vurderes samlet set ikke at pålægge det offentlige øgede økonomiske eller administrative pligter.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Med den foreslåede ændring af privatvejslovens § 99 a sikres, at de arbejder, der er omfattet af forslaget til ny § 83 a, stk. 1, konkurrenceudsættes på helt sædvanlig måde. Der er således ikke tale om en ordning, der har økonomiske konsekvenser af negativ art for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes at være en positiv administrativ konsekvens for de forpligtende grundejere at indgå serviceordninger med kommunerne om vintervedligehold-og renholdelse af de private fælleveje, fremfor at finde private aktører til at udføre arbejderne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Det vurderes, at lovforslaget ikke medfører miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet EU-retten

Lovforslaget vurderes ikke at have noget betydning for EU-reguleringen.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har i perioden fra den 20. november 2020 til den 18. december 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatsamfundet, Brancheforeningen Danske Advokater, COWI, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv - Høringssager, Danske Boligadvokater, Dansk Ledningsejerforum, Dansk Vejforening, Danske Boligadvokater, Danske Havne, Danske Havnevirkksomheder, Danske Regioner, De praktiserende landinspektører, Den Danske Dommerforening, Den danske landinspektørforening, DI Transport, Domstolsstyrelsen, Fritidshusejernes Landsforening, Geodatastyrelsen, Grundejeren.dk, Institut for miljø, samfund og rumlig forandring - Roskilde Universitet, Kommunal Vejteknisk Forening,

Kommunernes Landsforening KL, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen Landsbyerne i Danmark, Parcelhusejernes Landsforening, Sammenslutning af Danske Småøer, Udviklingsselskabet By & Havn og Sund & Bælt Holding A/S.

9. Sammenfattende skema

Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ikke relevant	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	NEJ	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af privatvejslovens § 31, stk. 1, at i forbindelse med vejudlæg udlægges 1) hjørnearealer efter reglerne i lov om offentlige veje kapitel 4 om hjørneafskæring og 2) de skråningsarealer, der er nødvendige til vejens anlæg, jf. § 36, stk. 2.

I lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås det, at henvisningen i § 31, stk. 1, nr. 1, ændres fra kapitel 4 til § 47.

Med forslaget henvises til den konkrete bestemmelse i § 47, hvorefter transportministeren kan fastsætte nærmere regler om hjørneafskæring af ejendomme, når dette er nødvendigt til sikring af færdslen.

Ændringen medfører ikke nogen materiel ændring af gældende ret.

Til nr. 2

Det følger af vejlovens § 1, stk. 1, at loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1234 af 4. november 2015, skal medvirke til at sikre, at private fællesveje er indrettet teknisk forsvarligt, at vejene er i god og forsvarlig stand i forhold til færdslen på vejene, og at privates dispositioner i forbindelse med vejene ikke er i strid med den offentlige planlægning. Loven skal desuden medvirke til at sikre, at almene offentlige hensyn i øvrigt tilgodeses i forbindelse med private fællesveje i byer.

Af § 1, stk. 2, fremgår det, at de offentlige hensyn varetages af kommunalbestyrelsen, der er forvaltningsmyndighed (vejmyndighed) for private fællesveje og private fællesstier.

En privat fællesvej defineres som en vej, gade, bro eller plads, der ikke er en offentlig vej, jf. nr. 1, og som fungerer som færdselsareal for anden ejendom end den ejendom, som færdselsarealet ligger på, når ejendommene ikke har samme ejer, jf. § 10, nr. 3.

Ved vejret forstås den ret, som den til enhver tid værende ejer af en ejendom har over en privat fællesvej eller privat fællessti til at benytte den pågældende private fællesvej eller fællessti som færdselsareal for ejendommen, jf. lovens § 10, nr. 5. Ejere af ejendomme, der grænser til en privat fællesvej i byer og bymæssige områder, antages som udgangspunkt at have vejret til det private fællesveje og private fællesstier, som ejendommen grænser til, jf. privatvejslovens § 44.

Loven er delt sådan op, at visse af reglerne er såkaldte byregler, jf. lovens § 3, hvorimod andre er landregler, jf. § 4.

Ved private fællesveje i byer og bymæssige områder forstås private fællesveje beliggende i de i privatvejslovens § 3, stk. 1 og 2, nævnte områder.

Byreglerne, lovens §§ 25-86, finder anvendelse på private fællesveje i Københavns Kommune og de områder, der efter lov om planlægning er beliggende i byzone eller i et sommerhusområde, jf. § 3, stk. 1.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere bestemme, at byreglerne skal finde anvendelse i afgrænsede områder i landzone, jf. lov om planlægning, når disse områder har bymæssig karakter eller er planlagt hertil. Det fremgår af privatvejslovens § 3, stk. 2.

I medfør af § 79 kan kommunalbestyrelsen efter forhandling med politiet bestemme, at ejere af tilgrænsende ejendomme med vejret til vejen skal snerydde, glatførebekæmpe og renholde hele den private fællesvej.

Disse beslutninger, der træffes for nærmere angivne områder, meddeles og offentliggøres typisk i kommunernes vinterregulativer, som også omfatter kommunevejene og kommunens offentlige stier. Beslutningen efter § 79 indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen kan føre tilsyn med overholdelsen af de pålagte pligter og meddele påbud i de tilfælde, hvor arbejderne ikke er udført inden for den fastsatte frist.

I henhold til § 83 kan kommunalbestyrelsen bestemme, at den helt eller delvist overtager udførelsen af de efter § 79 pålagte pligter for grundejernes regning.

Bestemmelsen gør det muligt for kommunalbestyrelsen at sikre et ensartet og højt niveau af renholdelse og vintervedligeholdelse, hvor det efter kommunalbestyrelsens vurdering er særligt vigtigt. Beslutningen om at benytte bestemmelsen i § 83 er således ikke i sig selv udtryk for en kritik af grundejernes udførelse af de pålagte arbejder.

I praksis anvendes bestemmelsen ofte på private fællesveje i bytætte områder, omkring strøggader og trafikknudepunkter, hvorved kommunalbestyrelsen sikrer, at disse gader er sneryddet, glatførebekæmpet og renholdt, således at trafikken på vejene kan afvikles sikkert.

Af § 99 a, stk. 1, følger det, at når vejmyndigheden træffer bestemmelse om, at den sørger for at udføre arbejder for borgernes regning, herunder juridisk personers regning, skal den sikre, at arbejdet udføres billigst muligt. Dette skal ske ved at indhente tre tilbud, medmindre udbudslovgivningen foreskriver en anden fremgangsmåde eller andet er aftalt.

Af stk. 2 fremgår det, at stk. 1 bl.a. finder anvendelse på de arbejder, som er omtalt i lovens § 83.

Det foreslås i § 83 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan indgå en aftale med grundejerne af en vejstrækning om, at denne udfører de vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1, for grundejernes regning.

Kommunalbestyrelsen skal, inden den kan indgå aftalen, sikre sig aftalen omfatter udførelsen af vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver, der skal udføres efter § 79, stk. 1.

Lovforslaget indeholder ikke nogen forpligtelse for kommunen til at indgå en aftale.

Kan der indgås en aftale – og ønsker kommunalbestyrelsen at indgå en sådan – skal kommunen i medfør af privatvejslovens § 99 a sikre, at arbejdet udføres billigst muligt. Dette skal ske ved at indhente tre tilbud, medmindre udbudslovgivningen foreskriver en anden fremgangsmåde eller andet er aftalt.

Da der er tale om en aftalebaseret ordning, vil det nærmere indhold af aftalen afhænge af, hvad kommunalbestyrelsen og grundejerne kan blive enige om. Det betyder også, at der ikke er tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvorfor denne ikke vil kunne blive påklaget.

Eventuelle uenigheder om forståelsen af aftalens indhold vil heller ikke kunne blive prøvet administrativt, men vil være et aftaleretligt spørgsmål mellem aftalens parter. Derfor vil det også i sidste ende være op til domstolene at vurdere dette.

Det vil ligeledes være op til grundejerne selv at vurdere, om de ønsker at anmode kommunalbestyrelsen om at indgå en aftale. Lovforslaget regulerer ikke, hvor mange grundejere på en vejstrækning, der skal anmode herom, før der vil kunne indgås en aftale om vintervedligeholdelses- og renholdelsesopgaver af en vejstrækning.

Grundejere har ikke et retskrav på, at kommunalbestyrelsen indgår en aftale efter den nye ordning. Kommunalbestyrelsen har mulighed for helt at undlade at benytte ordningen, ligesom kommunen frit kan tilrettelægge en praksis, hvorefter der kun indgås aftaler, hvis der enstemmigt blandt grundejerne er ønske om det. Såfremt en kommunalbestyrelse i sin administration stiller et krav om et flertal på f.eks. trefjerdedele eller fuld opbakning, vil det være op til grundejerne på vejstrækningen selv at sikre sig denne opbakning, og herunder kunne dokumentere det over for kommunalbestyrelsen. Opstår der uenighed blandt grundejerne om, hvorvidt det fornødne flertal står bag, herunder i forhold til evt. grundejerforeningsvedtægter, er det et privatretligt anliggende, som i sidste ende vil være op til domstolene at afgøre.

Til nr. 3

Det fremgår af § 99 a, stk. 1, i privatvejlovens, at når vejmyndigheden træffer bestemmelse om, at den sørger for at udføre arbejder for borgernes regning, herunder juridiske personers regning, skal den sikre, at arbejdet udføres billigst muligt. Dette skal ske ved at indhente 3 tilbud, medmindre udbudslovgivningen foreskriver en anden fremgangsmåde, eller andet er aftalt.

Af § 99 a, stk. 2, fremgår det, at bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse på de arbejder, der er omtalt i § 9, stk. 1, § 15, stk. 1 og 2, §§ 21, 24, 39 og 45 a, 55, stk. 1 og 2, § 57, stk. 3, §§ 59 og 60, 61, stk. 4, § 62, stk. 4 og § 83.

Endelig følger det af § 99 a, stk. 3, at transportministeren kan fastsætte regler om at visse påbudte arbejder ikke skal konkurrenceudsættes, jf. stk. 1.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det, at privatvejslovens § 99 a, stk. 2, ændres, så der tilføjes en henvisning til § 83 a.

Med forslaget i § 1, nr. 2, foreslås privatvejslovens § 99 a, stk. 2, om konkurrenceudsættelse af de arbejder, som en kommunalbestyrelse udfører efter loven for en vedligeholdelsesforpligtiget grundejers regning, ændret, således at den også gælder for arbejder omfattet af den foreslåede aftaleordning i forslaget til en ny § 83 a.

Som det fremgår af ordlyden af § 99 a, stk. 1, så er det muligt at aftale, at der ikke skal indhentes 3 tilbud. Det betyder i forhold til den foreslåede ordning, at det står grundejerne og kommunalbestyrelsen frit for at aftale sig ud af kravet om indhentelse af 3 tilbud.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 2021.

Det følger af privatvejslovens § 108, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Derfor vil nærværende lovforslag ikke gælde for Færøerne og Grønland.